जा.क्र.जिपना/आरोग्य/अधिक्षक/1611/२०२६
कार्यालय आरोग्य विभाग जिल्हा परिषद नांदेड
दिनांक - 6 MAR 2026

प्रति,
मा.उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (सा),
जिल्हा परिषद नांदेड .

विषय :- नागरीकाची सनद सादर करीत असले बाबत.

महोदय ,

उपरोक्त संदर्भीय विषयान्वये सन -२०२६ ची नागरीकाची सनद या सोबत जोडुन सादर करण्यात येत आहे. करीता माहितीस्त सविनय सादर

सोबत :- नागरीकाची सनद

(डॉ.संगिता देशमुख)
जिल्हा आरोग्य अधिकारी
जिल्हा परिषद, नांदेड

नागरीकाची सनद

आरोग्य विभाग जिल्हा परिषद नांदेड

आरोग्य विभाग जिल्हा परिषद नांदेड च्या कार्यकक्षेत असलेल्या खालील आरोग्य संस्थामार्फत नागरीकांना वैद्यकिय सुविधा देण्यात येतात

आरोग्य विभागाअंतर्गत पुढील प्रमाणे आरोग्य संस्था कार्यान्वीत आहेत.

अनु क्रमांक	आरोग्य संस्थेचे नाव	एकुण आरोग्य संस्था
१	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	७०
२	नागरी दवाखाने	०७
३	प्राथमिक आरोग्य पथक	११
४	फिरते आरोग्य पथक	०५
५	आयुर्वेदीक दवाखाने	०७
६	उप केंद्र	३७७
७	युनानी दवाखाने	७

खालील प्रमाणे कार्यरत असलेल्या आरोग्य संस्थेत खालील प्रमाणे मनुष्यबळ मंजुर आहे

अनु क्रमांक	संवर्गाचे नाव	मंजुर पदे
१	जिल्हा आरोग्य अधिकारी	१
२	अति.जिल्हा आरोग्य अधिकारी	१
३	सहा.जिल्हा आरोग्य अधिकारी	१
४	जिल्हा माता व बाल संगोपन अधिकारी	१
५	जिल्हा सांख्यीकी अधिकारी	१
६	जिल्हा विस्तार व माध्यम अधिकारी	१
७	तालुका आरोग्य अधिकारी	१६
८	वैद्यकियअधिकारी	१८३
९	प्रशासकिय अधिकारी	१
१०	विस्तार अधिकारी आरोग्य	३४
११	कुष्ठरोग तंत्रज्ञ	७
१२	आरोग्य सहाय्यक	१३४
१३	आरोग्य सहाय्यीका	७७
१४	आरोग्य सेवक	४११
१५	आरोग्य सेविका	६२६
१६	औषध निर्माण अधिकारी	९९
१७	प्रयोगशाळा तंत्रज्ञ	१६
१८	कक्ष अधिकारी	१
१९	अधिक्षक	३
२०	लघुलेखक (निम्न श्रेणी)	१
२१	विस्तार अधिकरी (सां)	१
२२	सहाय्यक लेखा अधिकारी	१
२३	कनिष्टलेखा अधिकारी	१
२४	शित सांखळी तंत्रज्ञ	१
२५	सांख्यिकी पर्यवेक्षक	१

२. राष्ट्रीय कुटूंब कल्याण कार्यक्रम

राष्ट्रीय कुटूंब कल्याण कार्यक्रमा अंतर्गत मागासवर्गीय महिलांना कुटूंब कल्याण शस्त्रक्रियेसाठ ी लाभार्थ्यांना ६००रू /- व खुला प्रवर्गातील लाभार्थ्यांना २५० /-रूपये तसेच पुरूष शस्त्राक्रियेसाठी रूपये १४५१ रूपये दिले जातात.

३. जननी शिशु सुरक्षा कार्यक्रम (टोल फ्री क्र १०२)

माता व बाल मृत्यु दर कमी करण्यासाठी माता व बालकांना विहीज वेळेत उपचार मिळणे अनुषंगाने केंद्र सरकारणे जजनी शिशु सुरक्षा कार्यक्रम जाहीर केला आहे. या योजनेमध्ये गरोदर मातांना नोंदणी ,तपासणी,औषधोपचार ,बळांतपण या सर्व सेवा मोफत पुरविणे . यामध्ये प्रयोगशाळा तपासण्या ,सिझेरियन सेक्शन ,रक्त संक्रमण या बाबीचाही समावेश आहे. तसेच नवजात अर्भकांना ० ते १ वर्षा पर्यंत उपचारासाठी दाखल झाल्यास नोंदणी ,तपासणी व औषधउपचार या सेवा मोफत पुरविणे .

४.आशा कार्यक्रम

राष्ट्रीय आरोग्य अभियान अंतर्गत ग्रामीण जनतेला आरोग्य सेवा यशस्वीरित्या पुरविण्याच्या उद्येशाने आशा कार्यक्रम अंतर्गत बिगर आदिवासी क्षेत्रामध्ये १००० लोकसंख्येमागे १ आशा कार्यकर्ती व आदिवासी क्षेत्रामध्ये लोकसंख्येची अट नसुन प्रत्येक गावामध्ये १ आशा कार्यकर्तीची निवड करण्यात येते. आशा कर्मचारी यांना तिने केलेल्या कामानुसार मोबदला किंवा आर्थिक लाभ दिला जातो.

५. राष्ट्रीय लसीकरण कार्यक्रम:-

या कार्यक्रमाअंतर्गत ग्रामीण भागातील सर्व बालकांना त्यांच्या वयाप्रमाणे लसीकरण करण्यात येते यात **BCG, OPV, HepatitisB, Rotavlrus, Penta Vaccination, TT, Diphtheria , PCV,Vaccination** गोवर व रूबेला विरुध्दची लस इत्यादी लस देण्यात येतात ज्यामुळे या रोगजंतुमूळे होणारे बालमृत्यु टाळण्यास मदत होते.

२६	सांख्यिकी अन्वेषक	१
२७	सार्वजनिक आरोग्य परिचारीका	३
२८	वरिष्ठ सहाय्यक लेखा	१
२९	वरिष्ठ सहाय्यक	४
३०	कनिष्ठ सहाय्यक लेखा	१
३१	कनिष्ठ सहाय्यक	८
३२	वाहन चालक	४
३३	परिचर	११

राष्ट्रीय आरोग्य अभियानाअंतर्गत जिल्हात एकुण १२८५ पदे विविध संवर्गाची मंजुर आहेत

प्राथमिक आरोग्य केंद्र

प्राथमिक आरोग्य केंद्रामार्फत बाहयरुग्ण सेवा ही ४ तास सकाळी व २ तास संध्याकाळी . २४ तास तातडीची सेवा पुरविण्यात येते. प्राथमिक आरोग्य केंद्रामार्फत दिल्या जाणाऱ्या मुलभूत सेवा

१. प्राथमिक उपचार प्रतिबंधात्मक सेवा
२. उपचारात्मक काळजी व संदर्भ सेवा
३. प्रजनन व बाल आरोग्य सेवा
४. आरोग्य व आहार विषयक शिक्षण
५. पाण्याचे गुणवत्तेचे सनियंत्रण आणि मुलभूत स्वच्छतेसाठी मार्गदर्शन
६. स्थानिक पातळीवर अस्तित्वात असलेल्या रोगांचे प्रतिबंध व नियंत्रण कार्य
७. जीवन विषयक आकडेवारी एकत्रीकरण व अहवाल सादरीकरण
८. विविध राष्ट्रीय आरोग्य कार्यक्रम राबविणे
९. शालेय आरोग्य तपासणी /अंगणवाडी तपासणी
१०. प्रशिक्षण
११. प्रयोगशाळेतील प्राथमिक (मुलभूत) तपासण्या.
१२. साथरोग नियंत्रण
१३. लसिकरण

१.जननी सुरक्षा योजना

जननी सुरक्षा योजने अंतर्गतअनुसूचित जाती अनुसूचित जमाती व दारिद्र रेषेखालील गरोदर महिला (वयाची व खेपेची अट नाही) यांना २. शासकिय /मान्यताप्राप्त खाजगी आरोग्य संस्थेत बाळंतपण केल्यास ग्रामीण भागातील महिलेस रू ७००/- व शहरी भागातील महिलेस रू ६००/- , बी.बी.एल.कुटूंबातील घरी प्रसुती झालेल्या महिलेस ५००/- अनुदान वितरीत करण्यात येत. मान्यताप्राप्त खाजगी रूग्णालयात सिझेरिअन झाल्यास १५००/- रू अनुदान दिले जाते. जननी सुरक्षा योजनेअंतर्गत प्रा.आ.केंद्र व उप केंद्र स्तरावर तसेच खाजगी मानांकित रूग्णालयामध्ये बाळंतपणाच्या संख्येमध्ये लक्षणीय वाढ झालेली आहे प्रसुती सेवा उपलब्ध असलेल्या खाजगी प्रसुती गृहाची जिल्हा आरोग्य सोसायटी मार्फत तपासणी करून अशा संस्थांना मानांकन प्रमाणपत्र व जननी सुरक्षा योजनेबद्यलचे फलक वितरीत करण्यात आले आहे.

६. सिकलसेल कार्यक्रम

सिकलसेल या आजारग्रस्त असलेल्या रूग्णाना शोधुन समाजात सिकलसेल आजार पसरणार नाही या बाबत जनजागृती करणे

आस्थापना विषयक

१) म.जि.प.व पं.स. अधिनियम १९६१ नुसार
२) महाराष्ट्र जिल्हा परिषद, वेतन व सेवा निवृत्ती आणि सुधारित रजा नियम १९८१ नुसार
३) महाराष्ट्र जिल्हा परिषद, शिस्त व अपील नियम १९६४ नुसार.
४) विषयानुसार / प्रकरणानुसार शासनाने निर्गमीत केलेल्या शासन निर्णयानुसार .
५)महाराष्ट्र जिल्हा परिषद जिल्हा सेवा (वर्तणूक) नियम १९६७.
६) साथरोग प्रतिबंधात्मक कायदा १८९७ व आपत्ती व्यवस्थापन कायदा २००५

वरिल अधिनियम व शासन निर्णयाच्या तरतुदीनुसार आरोग्य विभागातील कार्यरत कर्मचा-याचे सर्व आस्थापना विषक बाबी विहीत कालावधित पार पाडण्यात येतात त्यामध्ये नियुक्ती, पदोन्नती, बदली, वेतन वाढ , रजा प्रकरणे, शास्तीची कार्यवाही , निलंबन, आश्वासित प्रगती योजनेचा लाभ, रजा प्रवास सवलत, निवृत्ती वेतन, कुंटूंब निवृत्ती वेतन , गट विमा मंजुरी आदेश भविष्य निर्वाह निधी , सन अग्रीम , प्रशिक्षणास पाठविणे , अर्जित रजा रोखीकरण व घर बांधणी अग्रीम इत्यादी

महाराष्ट्र आकस्मिक खर्च नियमाखाली प्राधान्य करण्यात आलेल्या वित्तीय अधिकारामध्ये सुधारणा करणे बाबत वित्तीय अधिकारी नियम पुस्तिका १९७८ भाग पहिला उपविभाग १ व २ नियमानुसार खर्च केला जातो.

(डॉ.संगिता देशमुख)
जिल्हा आरोग्य अधिकारी
जिल्हा परिषद, नांदेड